

Pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili

Tomi Tiala

Opinnäytetyö
Finanssi- ja talousasiantuntijan
koulutusohjelma
2019

Tekijä(t) Tomi Tiala	
Koulutusohjelma Finanssi- ja talousasiantuntija	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili	Sivu- ja liitesivumäärä 32 + 3
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mikä on keskiverto pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili. Työn tarkoituksena on myös tutkia, kuinka paljon hänen on mahdollista säästää tai sijoittaa kuukaudessa. Lisäksi yksi tutkittava asia on myös, että kuinka pitkälle ajalle on mahdollista sijoittaa.</p> <p>Pankin työntekijöillä on yleisesti hyvä käsitys sijoittamisesta ja säästämisestä, sillä sijoittamisen ja säästämisen tuotteet ja palvelut ovat kuitenkin iso osa pankkien toimintaa. Tutkija itse on miettinyt välillä, millaisia hänen kollegansa ovat sijoittajina. Tämän selvittämiseksi sijoittajaprofiilin määrittäminen oli osuva ratkaisu. Työssä on tarkoituksena yleistää, joten tutkimusmenetelmänä on käytetty kvantitatiivista menetelmää ja tutkimus on toteutettu kyselytutkimuksessa.</p> <p>Tämä työ koostuu teoriaosuudesta, jossa käydään läpi säästämisen ja sijoittamisen teoriaa sekä erilaisia sijoitus- ja säästämistuotteita ja -menetelmiä ja tutkimusosista. Kyselytutkimus toteutettiin lokakuussa 2019. Kohderyhmänä tutkimuksena oli pankin X Uudenmaan alueen konttoreissa työskentelevät pankkitoimihenkilöt. Aineiston käsittelyssä käytettiin Microsoft Excel- sekä IBM SPSS-ohjelmia.</p> <p>Tämän tutkimuksen mukaan keskivertopankkitoimihenkilö omaa keskimääräisen riskinsietokyvyn. Toisin sanoen hän sietää kohtuullista arvon heilahtelua niin lyhyellä kuin pidemmälläkin aikavälillä. Tuotto-odotus hänellä on melko korkea. Säästöön hän pystyy laittamaan rahaa kuukausittain noin 300-500 euroa. Sopiva sijoitusaika on 10-15 vuotta.</p>	
Asiasanat Säästäminen, Sijoittaminen, Riski, Talous, Sijoittajaprofiili	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Säästäminen ja sijoittaminen.....	2
2.1	Tilisäästäminen	2
2.2	ASP-säästäminen	3
2.3	Pörssiosakkeet.....	4
2.3.1	Kaupankäynti osakkeilla.....	5
2.3.2	Tunnuslukuja.....	5
2.3.3	Osakesijoittamisen yleisimmät riskit	6
2.4	Osakesäästötili.....	7
2.5	Rahastosäästäminen	7
2.5.1	Korkorahastot.....	8
2.5.2	Osakerahastot.....	9
2.5.3	Yhdistelmärahastot	10
2.5.4	Erikoissijoitusrahastot	11
2.6	Kiinteistösijoittaminen.....	11
2.7	Verotus	12
2.7.1	Myyntivoittojen verotus.....	12
2.7.2	Listatun yhtiön osinkojen verotus	13
2.7.3	Rahastojen tuottojen verotus.....	13
2.8	Tuottoriskisuhde.....	14
2.9	Sijoittajaprofiili	14
3	Tutkimusmenetelmät	16
3.1	Kvantitatiivinen tutkimusote.....	16
3.2	Kyselylomakkeen rakentaminen.....	16
3.3	Tutkimuksen toteutus	17
4	Tulokset	18
4.1	Taloudellinen tausta	18
4.2	Riskinsietokyky ja tuottotavoite	22
5	Pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili.....	26
6	Pohdinta.....	27
6.1	Luotettavuus	28
6.2	Oman oppimisen arviointi.....	29
	Lähteet	31
	Liite 1 – Kyselylomake	33

1 Johdanto

Säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvät asiat ovat olleet yleisenä puheenaiheena eri medioissa. Rahoitusallalla työskentelevillä on tietoa kyseisistä teemoista, koska säästäminen ja sijoittaminen ovat iso osa pankkien ja muiden rahoitusalan toimijoiden toimintaa. Pankissa työskentelevillä on saatavilla paljon tietoa eri tuotteista ja sijoitusinstrumenteista pankin sisäisiltä verkkosivuilta. Lisäksi osa kollegoista työskentelee päivittäin sijoittamisen ja säästämisen parissa, joten heiltä saa tarvittaessa lisää tietoa.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, millainen on keskiverto pankissa työskentelevän toimihenkilön sijoittajaprofiili. Tässä työssä on hyödynnetty kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Otokseksi valittiin pankin X Uudenmaan alueen konttorissa palveluneuvojan, sijoitusneuvojan ja rahoitusneuvojan tehtävissä työskentelevät henkilöt. Työ itsessään on jaettu eri sijoittamisen ja säästämisen muodoista kertovaan teoriaosuuteen ja empiiriseen osioon, jossa käydään läpi tutkimusmenetelmät ja kyselytutkimuksesta saadut tulokset sekä niiden pohdinta. Sijoittamisen ja säästämisen muodot, joita olen käsitellyt teoriaosuudessa ovat yleisesti käytössä olevia. Tästä syystä olen ne valinnut. Tämän lisäksi esimerkkejä käyty riskin ja tuoton suhteesta, joka on olennainen osa myös sijoittajaprofiileja.

Kyselytutkimuksessa tutkittiin pankkitoimihenkilöiden taustatekijöitä, taloudellista taustaa, riskiprofiilia sekä tuottotavoitetta. Saamalla näihin kysymyksiin vastaus voitiin ratkaista päätutkimuskysymys eli saatiin selville pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili. Sijoittajaprofiilia käytetään yleisimmin sijoituspalveluita tarjottaessa, kun on sääntelyn mukaan otettava selvää sijoittajan taustoista ja varmistaa, että tarjottu tuote sopii sijoittajalle ja, että hän ymmärtää, miten kyseinen tuote toimii.

2 Säästäminen ja sijoittaminen

Jokaisen ihmisen tulisi säästää edes jonkin verran. Suuresta osasta Suomen kotitalouksia puuttuu oman talouden suunnittelu ja siitä syystä eletään monesti tiukoilla. Noin parin, kolmen kuukauden palkka olisi hyvä olla sivussa yllättäviä menoja tai esimerkiksi työttömäksi joutumista varten. Suomalaisten säästämättömyys ja suuret menot voivat osittain selittää kulutusluottojen ja kalliiden pikavippien kovan kysynnän. Minimissään sadan euron kuukausittainen säästö olisi kaikille työssäkäyville hyvä tavoite. Kaikki eivät tähän pysty, sillä joidenkin elämäntilanne ei sitä salli. Perheenjäsenten tulisi suunnitella raha-asioita yhdessä ja ottaa varttuneemmat lapset mukaan keskusteluun, jotta hekin oppivat keskustelemaan avoimesti rahasta ja suunnittelemaan talouttaan. (Pesonen 2016, 7-8.)

Yhden määritelmän mukaan tavoitteen omaava säännöllinen säästäminen on jo sijoittamista, vaikkakin tavallisemmin sijoittamisesta puhutaan, kun ostetaan, pidetään hallussa tai myydään sijoituskohteita tuottoa tavoitellen (Pesonen 2016, 10). Sijoittaminen ja säästäminen kulkevat käsi kädessä. Säästäminen ei aina ole sijoittamista. Sijoittaminen edellyttää säästämistä, sillä ilman alkupääomaa sijoittaminen on vaikeaa. Alkuun pääseminen ei vaadi kovin suuria summia, vaan säännöllisesti muutaman kympin säästäminen voi jo kerryttää tulevaisuudessa sievoisen potin. (Pörssisäätiö 2014.)

Sijoituksissa tuoton lisäksi keskeisenä asiana on myös riskit ja niiden ottaminen. Riskejä ei tulisi pelätä liikaa, sillä riskin kanssa käsi kädessä kulkee myös tuotto. Riskiä voi vähentää valitsemalla omaan riskinsietokykyyn sopivia sijoitustuotteita sekä hajauttamalla sijoituksia eri tuotteisiin. (Pesonen 2016, 10.)

Yleisimpiä sijoituskohteita ovat suorat osakkeet ja rahastot. Muita kohteita ovat korkosijoitukset, kuten esimerkiksi säästötilit. Korkosijoituksiin lukeutuvat myös valtioiden ja yritysten velkakirjat, joihin sijoittamiseen tarvitaan isompi sijoitettava pääoma. (Pörssisäätiö 2014.)

Raaka-aineisiin sijoitetaan nykyään enemmän erilaisilla arvopapereilla. Fyysisiä raaka-ainesijoituksia ovat yleisimmin kulta ja hopea. Tämän lisäksi voi sijoittaa taide- ja keräilykohteisiin. Vanha auto ei kuitenkaan useinkaan ole hyvä sijoituskohte. (Pörssisäätiö 2014.)

2.1 Tilisäästäminen

Lähes jokaisella suomalaisella on rahaa pankkitilillä. Rahat eivät kuitenkaan makaa pankissa, vaan pankki sijoittaa yleensä ne eteenpäin esimerkiksi asuntolainoina. Finanssikriisin myötä vakavaraisuussäännöksiä on tiukennettu, joten pankki ei enää voi lainata rahaa

eteenpäin mielin määrin. Tilisäästämiseksi voidaan lukea säästöt käyttötilillä, säästötilillä ja määräaikaistilillä. (Pesonen 2016, 78-79.)

Tilisäästäminen ei inflaation takia ole riskitöntä, sillä inflaatio heikentää tilin varojen ostovoimaa koko ajan. Tämän vuoksi tilin talletuskoron tulisi olla suurempi kuin inflaatioprosentti, mikä ei tämän hetkiselällä korkotasolla ole mahdollista. Asiaa vaikeuttaa korosta perittävä lähdevero. (Pesonen 2016, 79.)

Pankkitalletuksille on annettu Suomessa 100 000 euron talletussuoja. Talletus pankkiin on asiakkaan antama velka pankille, jossa on riskinä se, että pankki ajautuu vaikeuksiin ja maksukyvyttömäksi. Jos pankki tekee konkurssin, niin varoja ei voi nostaa pankista eikä edes tilisiirrolla siirtää toiseen pankkiin. Talletussuoja on pankkikohtainen, joten henkilö voi säästää 100 000 euroa jokaiseen suomalaiseen pankkiin niin, että rahat ovat turvassa. Tämän myötä voi huoletta säästää suurenkin summan tallettamalla eri pankkeihin ja vaikka perheenjäsenien kesken. (Pesonen 2016, 79-80.)

2.2 ASP-säästäminen

Asuntosäästöpalkkiojärjestelmä perustuu ASP-lakiin. Valtio voi tukea sen avulla nuoria ensimmäisen oman kodin ostamisessa. Valtiokonttori ohjaa ASP-säädösten soveltamista pankeissa. ASP-tilin voi avata kuka tahansa 15-39 vuotias, joka ei ole aiemmin omistanut yli 49 prosenttia asunnosta, ellei kyseessä ole ollut alle 100 prosentin osuus perintönä tai lahjana tulleesta asunnosta. Mukana samassa sopimuksessa voi olla myös yli 40-vuotias aviopuoliso. (Valtiokonttori.)

ASP-tiliä avatessa tehdään pankin kanssa ASP-sopimus, joka sisältää tietoa ASP-tilistä ja tilin erityisistä tallettamisehdoista. ASP-tilillä talletuksilleen saa vuotuisen 1 prosentin verovapaan koron sekä pankista riippuen verovapaan 2-4 prosentin lisäkoron. (Valtiokonttori.) Esimerkiksi Nordealla ASP-tilille saa 4 prosentin lisäkoron avausvuodelta sekä viideltä seuraavalta vuodelta (Nordea a).

Kun ASP-tilille on onnistunut säästämään vähintään kymmenyksen asunnon hinnasta, on mahdollisuus saada pankista ASP-laina. Ostaessaan asunnon toisen henkilön kanssa tulee säästää vähintään 10 prosenttia omaan omistukseen tulevan osuuden hinnasta. ASP-lainaa voi ottaa myös talon rakentamiseen. Tällöin tulee säästää vähintään kymmenys kustannusarviosta. Tähän säästöosuuteen luetaan myös maksetut korot, lisäkorko ja muut mahdolliset tileillä olevat varat. (Valtiokonttori.)

Keskeisin ehto ASP-talletuksissa on, että kalenterineljänneksen aikana tulee tallettaa 150-3000 euroa, jotta neljännes lasketaan mukaan vaadittuihin neljänneksiin. Tällaisia kalenterineljänneksiä tulee kertyä kahdeksan, jotta voi saada ASP-korkotukilainan. Joka kalenterineljänneksenä ei ole pakko tallettaa, vaan säästämistä voi jatkaa niin kauan kuin haluaa. ASP-sopimus kuitenkin purkautuu, jos tililtä nostetaan varoja. (Valtiokonttori.)

ASP-säästäminen 15-17-vuotiaana sisältää tietyt rajoitteet. On tehtävä sopimus huoltajan kanssa. Säästöt tulee alaikäisenä olla ansaittu omalla työllä. Tällaisia säästöjä ovat esimerkiksi palkka, palkkatilille maksetut työtä vasten ansaitut viikko- ja kuukausirahat tai stipendi, joka on saatu koulusta. Lahjaksi saatua rahaa ei voi tilille tallettaa. Alaikäinen voi myös valita viivästetyn lisäkoron laskennan, jolloin se alkaa vasta säästäjän täytettyä 18-vuotta. Alaikäisen tulee toimittaa pankille vähintään kerran vuodessa selvitys tilille tallettujen varojen alkuperästä. (Valtiokonttori.)

2.3 Pörssiosakkeet

Osake on osuus yhtiöstä. Yhdelle osakkeelle tuleva arvo on nimeltään nimellisarvo. Tämän arvon saa, kun jakaa koko yrityksen arvon yrityksen koko osakekannalla. Aiemmin osakkeenomistajat saivat omistuksestaan todistukseksi osakekirjan, mutta nykyään osakekirjat on sähköistetty arvo-osuuksiksi, joita kirjataan sijoittajien arvo-osuustileille. (Nasdaq 2017, 17.)

Pörssiyhtiöstä on kyse silloin, kun osakeyhtiön osakkeilla käydään julkista kauppaa pörssissä. Kun osakkeella käydään kauppaa pörssissä, muodostuu sille markkinahinta. Yleisin syy osakeyhtiöiden pörssiin listautumiselle on yrityksen kasvaminen liian isoksi, jotta perustajien pääomilla voisi rahoittaa enää investointeja. Yleensä listautumisen yhteydessä järjestetään listautumisanti, jolla saadaan kasvatettua yhtiön osakepääomaa ja lisää omistajia. Listautumiselle on toki muitakin syitä, kuten tunnettuuden parantaminen. (Nasdaq 2017, 17.)

Kun omistaa osakkeen, omistaa osuuden yhtiöstä ja on valtaa päättää asioista ja oikeus osinkoon. Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksissa. Osingon lisäksi osakkeenomistajalla on oikeus myös merkitä uusia osinkoja, kun yhtiö järjestää osakeannin. Yksityissijoittajan äänimäärä on kuitenkin hyvin pieni isoissa pörssiyhtiöissä, joten päätäntävaltaa kokouksissa ei yksityissijoittajalla paljoakaan ole. Jos moni yksityissijoittaja käyttää äänivaltaansa saman asian eteen, voivat he yhdessä vaikuttaa yhtiön asioihin. Osakkeenomistajalla on myös oikeus myydä osakkeensa, ellei oikeutta ole rajoitettu yhtiöjärjestyksessä tai muulla sopimuksella. (Nasdaq 2017, 18.)

Pörssiyhtiöillä voi myös olla eri osakesarjoja, jotka antavat omistajilleen erilaisia oikeuksia. Yleensä nämä sarjat erotetaan tunnuksilla, kuten A, B tai I, II. Toinen sarja saattaa antaa omistajalleen oikeuden isompaan osinkoon, kun taas toinen sarja antaa omistajalleen enemmän äänioikeutta kokouksissa. Yleensä yhtiön eri sarjojen osakkeita on eri määrä. Tällöin markkinahintakin on eri, sillä toinen osakesarja on likvidimpi kuin toinen. (Nasdaq 2017, 18-19.)

Osakkeet ovat pitkäaikainen sijoituskohde. Kun sijoitusaika on pitkä, tuottavat osakkeet hyvinkin todennäköisesti ja ne ovat kannattavampia kuin erilaiset korkosijoitukset. Osakekurssien nousua pitkällä tähtäimellä voidaan perustella esimerkiksi teknologian kehityksellä, joka ajaa talouden kasvua eteenpäin pitkällä aikavälillä. Vaikka osakekurssit ovatkin kärsineet voimakkaita laskuja, ovat ne silti tuottaneet pidemmällä aikavälillä ylivoimaisesti eniten. Muihin sijoituskohteisiin verrattuna osakkeet ottavat voimakkaammin vaikutteita talouden suhdanteisiin. (Nasdaq 2017. 28-29.)

2.3.1 Kaupankäynti osakkeilla

Kaupankäynti osakkeilla onnistuu välittäjäyhteisön kautta. Välittäjäyhteisöt ottavat vastaan sijoittajien myynti- ja ostotoimeksiannot. Ennen toimeksiantoa on tehtävä sijoittajan ja välittäjän välillä sopimus, josta käy ilmi arvo-osuustili, tämän hoitotili sekä miten antaa yksittäiset toimeksiannot. Toimeksiantoja voidaan antaa internetissä, puhelimesta tai kasvokkain välittäjäliikkeessä. Toimeksianto sisältää ainakin sen, mitä ostetaan tai myydään, kuinka paljon, millä hinnalla ja kuinka kauan toimeksianto on voimassa. Toimeksiannosta syntyy tarjous ja kauppa syntyy, kun myynti- ja ostotoimeksianto kohtaavat. (Nasdaq 2017. 41.)

Kaupankäynti ei ole sijoittajille ilmaista toimintaa. Välittäjät ottavat palkkion kaupoista, kuten myös säilytisyhteisö ottaa osakkeiden säilytyksestä palkkion. Välittäjän perimää palkkiota kutsutaan välityspalkkioksi. Välityspalkkio lasketaan prosentteina toteutuneen kaupan kokonaishinnasta. Usein palkkioilla on jokin vähimmäismäärä. Minimipalkkion takia suuremmissa kaupoissa palkkiot ovat suhteessa pienemmät kuin pienissä kaupoissa. Kriittinen euromäärä osakekaupoissa voidaan laskea jakamalla minimipalkkio palkkioprosentilla ja kertomalla jakolaskun vastaus sadalla. (Nasdaq 2017. 47.)

2.3.2 Tunnuslukuja

Yleisimpiä tunnuslukuja, joita osakesijoittajat seuraavat tai joita heidän olisi hyvä seurata, ovat osakekohtainen tulos eli EPS (earnings per share), P/E-luku, P/B-suhde ja oman

pääoman tuotto prosentti. Näiden avulla osakkeiden tuottavuutta voidaan yrittää ennakoita, jonka vuoksi tunnusluvut ovat olennainen osa osakesijoittajan osakkeen valintaprosessia. (Nasdaq 2017, 80-87.)

Osakekohtainen tulos saadaan jakamalla yrityksen nettotulos osakkeenomistajilla olevien osakkeiden lukumäärällä (Nasdaq 2017, 80).

$$\text{EPS} = \frac{\text{Yrityksen nettotulos}}{\text{Osakkeenomistajilla olevien osakkeiden lukumäärä}}$$

P/E-luku nimensä mukaisesti saadaan jakamalla markkina-arvo yrityksen ennustetulla tuloksella (tai käyttämällä viimeisintä tulosta) (Nasdaq 2017, 81).

$$\text{P/E-luku} = \frac{\text{Osakkeen markkinahinta}}{\text{Yrityksen ennustettu osakekohtainen tulos}}$$

P/B-suhde eli markkina- ja kirja-arvon suhde saadaan jakamalla yrityksen markkina-arvo tasearvolla (Nasdaq 2017, 87).

$$\text{P/B-suhde} = \frac{\text{Yrityksen markkina-arvo}}{\text{Aineellinen omaisuus - velat}}$$

Oman pääoman tuotto prosentti eli ROE saadaan jakamalla kokonaistulos yrityksen koko omalla pääomalla sekä kertomalla jakolaskun vastaus 100 prosentilla (Nasdaq 2017, 85).

$$\text{ROE} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} * 100\%$$

2.3.3 Osakesijoittamisen yleisimmät riskit

Osakesijoitus ei ole koskaan riskitön sijoitus. Yleisesti sijoitusten riskiksi lasketaan vain riski sijoituksen arvon laskusta niin, ettei enää saa omiaan takaisin. Tätä kutsutaan tappioriskiksi. Epävarmuus sijoituksen tuotosta on riski, koska mahdollisesti sijoituksen tuotto ei olekaan sitä, mitä sijoittaja on odottanut. Epävarman tuoton sijoituskohdetta kutsutaan riskisijoitukseksi. Tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Usein isompien riskien ottaminen mahdollistaa suurempien tuottojen saamisen. (Nasdaq 2017. 98-103.)

Osakkeet sisältävät aina yritysrisikin. Yritysrisikiä voi pienentää hajauttamalla osakesalkun eri yhtiöiden osakkeisiin. Hajauttamisen vaikutus johtuu siitä, että salkun osakkeet yleensä laskevat ja nousevat eri tavoin. Hajauttamalla osakesalkun ainakin kymmeneen osakkeeseen saa sijoittaja kaikki hajautuksen hyödyt. Markkinariskiltä voi suojautua johdannaisilla,

jotka ovat monimutkaisempia sijoitusinstrumentteja, joiden arvo on riippuvainen jonkin toisen instrumentin kurssikehityksestä. (Nasdaq 2017, 108.)

Esimerkkeinä osakesijoittamisesta mainittakoon Metso Oyj:n ja Kone Oyj:n osakkeet. Metso Oyj:n osake Helsingin pörssissä on tällä hetkellä arvoltaan 32,70 euroa. Sen arvo on noussut viimeisen kolmen vuoden aikana 26,71 prosenttia. Metson osakkeen volatiliiteetti on noin 30 prosenttia. (Taloussanomat 2019a.) Kone Oyj:n osake Helsingin pörssissä on arvoltaan tällä hetkellä 52,62 euroa. Sen arvo on noussut edellisen kolmen vuoden aikana 19,39 prosenttia. Koneen osakkeen volatiliiteetti on hieman alle 20 prosenttia. (Taloussanomat 2019b.)

2.4 Osakesäästötili

Osakesäästötili on vuonna 2020 tuleva tili, johon sijoittaja siirtää rahaa, jonka hän voi sijoittaa pörssiyhtiöiden osakkeisiin. Tilin voi avata kuka tahansa luonnollinen henkilö, mutta yritykset ja rekisteröidyt yhdistykset eivät voi osakesäästötiliä avata. Henkilö voi avata maksimissaan yhden osakesäästötilin. (Sijoittaja.fi.)

Osakesäästötilille voi siirtää enintään 50 000 euroa. Sijoitusten tuottaessa voi tilin varojen arvo nousta myös yli tämän summan. Osakesäästötilillä olevien osakkeiden tuottama osinko kasvattaa tilin varallisuutta, joka voidaan sijoittaa edelleen. Tilille voi siirtää vain rahaa, jota käytetään pörssiosakkeiden ja monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kohteena olevien osakkeiden ostamiseen. Jo ennalta omistettuja osakkeita ei voi osakesäästötilille siirtää. Osakesäästötilin ideana on se, että veroa maksetaan vasta kun varoja nostetaan tililtä. Korkoa korolle -ilmiö toimii täten voimakkaammin, kun osingoista ja osakkeiden myyntivoitoista ei tarvitse heti maksaa veroa. (Sijoittaja.fi.)

Kun osakesäästötililtä nostetaan varoja, jaetaan varat tuottoon ja pääomaan. Tuoton osuus on muuta veronalaista pääomatuloa. Hankintameno-olettamaa ei voida käyttää osakesäästötilin tuottoihin. Kaikki osakesäästötilin tuotto verotetaan samalla tavalla, eikä tappiota voida vähentää, ennen kuin koko tili lopetetaan. Jos henkilöllä on enemmän kuin yksi osakesäästötili, määrätään hänelle veron korotus. (Verohallinto 2019.)

2.5 Rahastosäästäminen

Sijoitusrahasto on korkoinstrumenteista, osakkeista ja muista arvopapereista koostuva salkku, jonka omistavat monet omistajat. Täten sijoitusrahasto on usean sijoittajan muodostama kollektiivinen instituutio, millä voidaan hyödyntää suuren sijoittajan tehokkuutta

kustannuksissa. Toiminnaltaan sijoitusrahasto on yksinkertainen. Sijoittajien varat kerätään yhteen ja sijoitetaan useisiin eri kohteisiin. Jokainen sijoittaja saa yhtä suuren rahasto-osuuden rahastosta. Rahastoyhtiö ei omista sijoitusrahastoa, mutta se päättää sijoituskohteet ja hallinnoi sijoitusrahastoa. (Puttonen & Repo 2011, 30.)

Sijoitusrahastot voidaan jakaa kahteen kategoriaan, joita ovat UCITS-rahastot ja vaihtoehtorahastot. UCITS-rahastolla tarkoitetaan sijoitusrahastodirektiivin mukaista rahastoa, jolle laki asettaa yksityiskohtaiset säännöt muun muassa siitä, mihin rahaston varat kuuluu sijoittaa ja miten hyvin riskit on hajautettava. Vaihtoehtorahastojen sijoitustoimintaa ei säännellä kovinkaan tiukasti. Ne voivat sijoittaa myös moniin muihin kohteisiin kuin UCITS-rahastot. (Pörssisäätiö 2015.)

Tärkeä rahastoihin liittyvä asia on rahastoesite. Sijoitusrahastolaki määrää, että asiakkaalle on tarjottava ilmaiseksi sijoitusrahaston rahastoesite, ennen kuin voidaan merkitä rahasto-osuuksia. Rahastoesite pitää sisällään tiedon rahaston sijoituspolitiikasta, salkunhoitajista, historiallisesta kehityksestä sekä muun muassa palkkioista. (Puttonen & Repo 2011, 31.)

Rahastosijoittamisesta aiheutuu myös kuluja, kuten kaikista muistakin sijoituksista. Nämä kulut voidaan jakaa kahteen kategoriaan; sijoittajalta itseltään perittävät kulut ja rahastosta maksettavat kulut. Sijoittamisesta rahastoon voidaan periä kuluja, joita ovat esimerkiksi merkintäpalkkio, lunastuspalkkio tai rahaston hallinnointipalkkio. Näitä palkkioita ei kaikissa rahastoissa peritä. Hallinnointipalkkio peritään prosenttiosuutena rahaston varoista. Merkintä- ja lunastuspalkkiot peritään sijoittajalta itseltään. Korkorahastoissa merkintäpalkkiot ovat yleensä pienemmät kuin osakerahastoissa. Ulkomaisissa rahastoissa merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat korkeammat kuin suomalaisissa. Palkkioiden suuruus ilmoitetaan rahastoesitteessä. (Pörssisäätiö 2015.)

2.5.1 Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jakaa kahteen kategoriaan, joita ovat lyhyen ja pitkän koron rahastot. Korkosijoituksia voi tehdä kotimaisiin ja ulkomaisiin kohteisiin.

Lyhyen koron rahastoilla tarkoitetaan rahastoja, jotka sijoittavat alle vuoden pituisiin korkosijoituskohteisiin. Näitä ovat rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevat valtion velkasitoumukset, pankkien sijoitustodistukset, kuntien kuntatodistukset ja yritysten yritystodistukset. Lyhyen koron rahastot voidaan jakaa käteisrahastoihin, rahamarkkinarahastoi-

hin ja muihin lyhyen koron rahastoihin. (Pörssisäätiö 2015.) Yleensä lyhyen koron rahastojen tehtävä pitkällä aikavälillä on ylittää kolmen kuukauden euribor-koron tuotto (Puttonen & Repo 2011, 65).

Käteisrahastoissa eli lyhyissä rahamarkkinarahastoissa instrumenttien painotettu koron määräytymisjakso on alle 60 päivää ja painotettu juoksuaika on alle 120 päivää, kun taas rahamarkkinarahastoissa nämä määrät ovat alle 6kk painotettu koron määräytymisjakso ja alle 12kk painotettu juoksuaika. Muissa lyhyen koron rahastoissa sijoituspolitiikka kannattaa katsoa rahaston säännöistä, sillä näiden sijoituksiin ei kohdistu tarkkoja määräytyksiä. (Pörssisäätiö 2015.)

Pitkän koron rahastot sijoittavat pääosin varat pitkäaikaisiin eli juoksuajaltaan yli vuoden mittaisiin joukkolainoihin tai muihin korkoinstrumentteihin. Näitä ovat esimerkiksi valtion, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeelle laskemat joukkovelkakirjat. (Puttonen & Repo 2011, 65.) Valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan myös obligaatorahastoiksi ja yrityslainoihin sijoittavia kutsutaan yrityskorkorahastoiksi (Pörssisäätiö 2015).

Nordea Pro Euro Obligaatio -korkorahasto on tuottanut viimeisen kolmen vuoden aikana 2,7 prosenttia ja näin ollen se on paras suomalainen euroalueen pääsääntöisesti valtiolainoihin sijoittava rahasto. Kyseisen rahaston Sharpen-luku 12 kuukauden ajalta on 3,2, mikä on erittäin hyvä. (Sijoitustutkimus 2019.)

2.5.2 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa pääsääntöisesti osakkeisiin. Sijoituskohteiden tarkemmat valintaperiaatteet selviävät rahastoesitteestä. Rahastot voidaan jakaa usealla eri tavalla, esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan tai yhtiöiden koon perusteella. (Puttonen & Repo 2011, 66.)

Sijoitusalue rahastolla voi olla esimerkiksi Suomi, Eurooppa, euroalue, koko maailma tai Pohjois-Amerikka. Suosittuja kohteita ovat myös kehittyvät markkinat, joita ovat esimerkiksi Baltia, Intia, Kiina ja Etelä-Amerikka. Rahastot voidaan jakaa myös pieniin ja keski-suuriin yhtiöihin sijoitaviin sekä isoihin yhtiöihin sijoitaviin. Euroopassa on myös tapa lajitella rahastot arvo- ja kasvuyhtiöihin sijoitaviin. Tämän lisäksi rahasto voi myös erikoistua sijoittamaan vain tietylle sektorille, kuten lääketeollisuuteen, tietoliikenteeseen tai autoteollisuuteen. (Puttonen & Repo 2011, 66-67.)

Osakerahaston tuottotavoite on usein ylittää sijoituskohteiden mukaisesti esimerkiksi jonkin alueen osakeindeksi tai toimialaindeksi. Suomeen sijoittavalla rahastolla tämä tavoite on usein OMX Helsinki Cap-indeksi. Pörssin laskema indeksi kuvaa osakemarkkinoiden keskimääräistä kurssikehitystä, jossa on mukana myös osingot. Indeksissä on yksittäisen yhtiön paino rajoitettu 10 prosenttiin. Sijoitusrahastoissa on sama 10 prosentin rajoitus koskien yhden yhtiön osakkeiden enimmäissijoitusta. (Pörssisäätiö 2015.)

Esimerkkinä osakerahastoiden tuotosta mainittakoon Nordea Maailma A K-osakerahasto, joka on tuottanut viimeisen 3 vuoden aikana 10,9 prosenttia, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä huonommin kuin vertailuindeksinä toimiva MSCI World Index. Nordea Maailma A K-osakerahaston viiden vuoden Sharpen-luku on 0,6. (Sijoitustutkimus 2019.)

2.5.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastolla tarkoitetaan rahastoa, joka sijoittaa sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin arvopapereihin. Tämä mahdollistaa sijoitusten painopisteen vaihdon kulloinkin markkinoilla vallitsevan tilanteen mukaan. Rahaston säännöt määrittelevät, millä painoarvolla sijoitetaan korko- ja osakesijoituksiin. Painoarvo ilmoitetaan yleensä prosentuaalisesti ilmaistuna. Esimerkiksi rahaston nimessä voi olla lukema 75, joka tarkoittaa yleensä, että rahaston pääomasta enimmillään 75 prosenttia on sijoitettuna osakkeisiin ja 25 prosenttia korkosijoituksiin. Jos painoarvoa ei määritellä säännöissä, voi sijoitusten painoarvo olla täysin osakkeissa tai toisin päin riippuen markkinatilanteesta. (Puttonen & Repo 2011, 70.)

Tuottotavoite yhdistelmärahastoissa määritellään yleensä prosentiosuuksina sen sijoituspolitiikkaan sopivista korko- ja osakeindekseistä (Puttonen & Repo 2011, 70). Esimerkiksi Nordean Säästö 50-yhdistelmärahaston vertailuindeksejä 31.8.2019 ovat 12,5% NASDAQ OMX Helsinki Cap, 20% JPM EMU TR, 10% euribor 3 kuukautta, 37,5% MSCI World NR, 20% ICE BofAML Euro Corporate TR (Morningstar 2019).

Esimerkkinä käyttämäni yhdistelmärahasto on tuottanut viimeisen kolmen vuoden aikana 5,02 prosenttia. Vertailuindeksinä Morningstar on käyttänyt Cat 50%Barclays EurAgg TR- & 50%FTSE Wld TR-indeksejä. Näille kyseinen rahasto on hävinnyt kolmen vuoden aikana 1,88 prosenttia. (Morningstar 2019.) Nordea Säästö 50-yhdistelmärahaston viiden vuoden Sharpen-luku on 0,8 (Sijoitustutkimus 2019).

2.5.4 Erikoissijoitusrahastot

Erikoissijoitusrahastojen kuten muidenkin rahastojen tulee sijoittaa useaan eri kohteeseen ja siten hajauttaa riskiä. Erikoissijoitusrahastoissa ei ole välttämättä kuitenkaan samanaista prosentuaalista yhtä sijoituskohdetta koskevaa rajoitusta koko rahaston pääoman määrästä kuin UCITS-rahastoissa. Erikoissijoitusrahaston säännöissä kerrotaan, kuinka sen riskiä hajautetaan. (Puttonen & Repo 2011, 70.)

Erikoissijoitusrahastoja on erilaisia kuten UCITS-rahastojakin. Rahasto-osuusrahasto eli rahasto, joka sijoittaa toisiin rahastoihin tai rahastoon, on myös erikoissijoitusrahasto. Sen riski on yleensä pienempi kuin tavallisessa rahastossa, sillä se hajauttaa varansa useisiin rahastoihin. Vipurahastoiksi kutsutaan rahastoja, joissa käytetään aktiivisesti johdannaisia. Vipurahaston tarkoituksena on johdannaisten avulla saada keskimääräistä osaketuottoa korkeampi tuotto ennakoimalla pörssikurssien ja tiettyjen osakekurssien kehitys. Lyhyellä aikavälillä vipurahastojen osuuden arvo heilahtelee voimakkaasti ylös ja alas, mutta pidemmällä aikavälillä niiden pyrkimyksenä on saada osakemarkkinoita huomattavasti korkeampi tuotto ottamalla huomattavasti suurempia riskejä. (Puttonen & Repo 2011, 71-72.)

Perinteisten rahastojen tuotto perustuu nouseviin markkinahintoihin, kun taas hedge-rahastojen tavoitteena on tuottaa positiivisesti kaikissa markkinaolosuhteissa. Tämä absoluuttisen tuoton periaate juontuu hyvin aktiivisesta sijoituspolitiikasta. Hedge-rahaston menestys on enemmän kiinni salkunhoitajan taidoista kuin perinteisten rahastojen. Hedge-rahasto voi sijoittaa salkunhoitajansa näkemyksen mukaan listattujen ja listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, eri korkosijoituksiin ja johdannaisiin. (Puttonen & Repo 2011, 73.)

Esimerkkinä erikoissijoitusrahastoista nostan Nordea 1 – Multi-Asset BP-hedge-rahaston, joka on viimeisen kolmen vuoden aikana tuottanut 1 prosentin. Sen viiden vuoden Sharpen-luku on 0,6 eli sama kuin Nordea Maailma A K-osakerahaston. (Sijoitustutkimus 2019.)

2.6 Kiinteistösijoittaminen

Kiinteistösijoittaminen on myös yleinen sijoittamisen muoto. Se sisältää muun muassa asuntosijoittamisen ja metsäsijoittamisen. Metsäsijoittamisessa tuloja tulee huomattavasti harvemmin. (Pörssisäätiö 2014.)

Sijoittaminen kiinteistöihin onnistuu sekä suoraan eli kiinteistöön, maapohjaan tai asuntoyhtiön osakkeisiin tai sitten epäsuorasti. Epäsuora kiinteistösijoitus on kyseessä silloin,

kun sijoitetaan rahastoihin, kiinteistöalalla toimiviin yhtiöihin tai rahastojen rahastoihin sekä listattuihin kiinteistösijoitusyhtiöihin. (RAKLI Ry.)

Kiinteistösijoittaminen tarvitsee enemmän työtä sijoittajalta kuin muu sijoittaminen. Metsää tulee hoitaa, myös vanhempi asunto tarvitsee remonttia silloin tällöin. (Pörssisäätiö 2014.) Kuitenkin etuna on vakaa kassavirta ja arvonnousun mahdollisuus, myös inflaatio nostaa kiinteistöjen arvoa (RAKLI Ry).

2.7 Verotus

Sijoituksien tuotoista verohallinto perii pääomatuloveron ja mahdollisista korkotuloista peritään lähdevero. Pääomatuloista saa vähentää menoja, mutta lähdevero on lopullinen vero eli siitä ei voi vähentää mitään. Yleisimpiä pääomatuloverotuksen kohteita ovat pörssi-yhtiöiden maksamat osingot, sijoitusrahastojen realisoitu tuotto, sijoituskohteiden myyntivoitot, vuokrat sekä puunmyynnistä saadut tuotot. Lähdeveron alla ovat suomalaisten pankkitalletusten ja joukkovelkakirjalainojen korot. Pääomatulon määrä on 30 prosenttia pääomatuloista 30 000 euroon saakka ja tämän yli menevästä osasta 34 prosenttia. (Pörssisäätiö 2019.)

Pääomatuloista on mahdollista tehdä vähennyksiä, kuten vähennyskelpoisten lainojen korot, omaisuuden hoito- ja säilytysmaksut, osakesäästäjien jäsenmaksut tai talouslehtien maksut. Omaisuuden hoitoon ja säilytykseen liittyvistä kuluista otetaan pois 50 euron omavastuuosuus. Jos vähennyskelpoisten lainojen korot ovat suuremmat kuin pääomatulot, saa osan niistä vähentää ansiotuloveroista alijäämähyvityksenä. Alijäämähyvitys on 30 prosenttia kuten pääomatuloverokin. Vähennyskelpoisia korkomenoja ovat lainojen korot, jotka on otettu tulojen hankkimista varten. Myös asuntolainojen korot ovat osittain vähennyskelpoisia. (Pörssisäätiö 2019.)

2.7.1 Myyntivoittojen verotus

Myyntivoitot eli luovutusvoitot ovat yksi yleisimpiä pääomatulon lähteitä. Myyntivoitto lasketaan vähentämällä hankintahinta myyntihinnasta. Esimerkiksi jos henkilö on ostanut 100 jonkin yhtiön osaketta ja maksanut 10 euroa kappaleelta eli hän on ostanut yhteensä 1000 euron edestä osakkeita ja myynyt ne myöhemmin 15 eurolla kappale eli yhteensä 1500 eurolla, hänen myyntivoittonsa on tällöin 500 euroa, josta menee 30 prosenttia pääomatuloveroa. Käytännössä mukana on myös kaupankäyntipalkkiot, jotka vähentävät myyntivoittoa. Hankintahinta sisältää ostohinnan sekä osakkeiden oston välityspalkkiot. (Pörssisäätiö 2014.)

Todellisen hankintahinnan lisäksi on mahdollista käyttää myös hankintameno-olettamaa. Jos osakkeen hinta on todella raketoinut, niin hankintameno-olettaman käyttö saattaa olla erittäin hyödyllistä. Kun hankintameno-olettama on isompi kuin osakkeen oikea hankintahinta plus kaupankäyntikulut, on järkevämpää käyttää hankintameno-olettamaa. Jos osakkeen on omistanut alle 10 vuotta, on hankintameno-olettama 20 prosenttia myyntihinnasta ja 40 prosenttia silloin kun arvopaperin on omistanut yli 10 vuotta. Hankintameno-olettamaa käytetään vähentämään inflaation vaikutusta. Jos käyttää hankintameno-olettamaa, ei pääomatulosta saa vähentää arvopaperin kaupankäyntikuluja. (Pörssisäätiö 2014, Pörssisäätiö 2019.)

2.7.2 Listatun yhtiön osinkojen verotus

Pörssiyhtiöiden maksamista osingoista 15 prosenttia on verovapaata. Lopusta 85 prosentista maksetaan pääomatuloeroa samoin kuten muistakin pääomatuloista. Näin ollen sijoittaja maksaa osingoista veroa 25,5 prosenttia eli 30 prosenttia verotettavasta 85 prosentin osuudesta, jos sijoittajan pääomatulot koko vuonna ovat yhteensä maksimissaan 30 000 euroa. Tämän yli menevältä osalta maksetaan veroa 28,9 prosenttia eli 34 prosenttia veronalaisesta 85 prosentin osuudesta. Osingosta pidätetään ennakkovero maksun yhteydessä. Jos sijoittajan verot ovat suuremmat, maksetaan loput lopullisessa verotuksessa. (Pörssisäätiö 2019.)

Esimerkiksi

Sijoittaja on saanut jo 29750 euroa pääomatuloja samana vuonna.

Enintään $30000 - 29750 = 250$ euroa on pienemmän veroprosentin puolella.

Yhtiön sijoittajalle maksama osinko: 500 euroa

Vero on tällöin:

$$250 * 0,255 = 63,75$$

$$250 * 0,289 = 72,25$$

Veroa muodostuu yhteensä 136 euroa.

2.7.3 Rahastojen tuottojen verotus

Rahastojen tuotot ovat kokonaisuudessaan verotettavia pääomatuloja. Vero pidätetään tuloista rahastojen lunastamisen yhteydessä. Vain tuottorahastot maksavat vuosittaista tuottoa ja kaikista muista rahastoista voitto verotetaan myyntivoittona vasta rahasto-osuuksien myynnin yhteydessä. Kasvurahastoissa tuotto lisätään pääomaan eikä sitä jaeta rahasto-osuuksien omistajille. (Pörssisäätiö 2019.)

2.8 Tuottoriskisuhde

Sijoituksen menestyksen seuraamiseen on kehitetty hyvä tapa mitata tuotto-riskisuhde. Tämä voidaan mitata joko yhdestä sijoituksesta tai koko sijoitussalkusta. Tätä mittaamista varten on kehitetty mittari, jota kutsutaan Sharpen-luvuksi, joka on sidottu tiettyyn aikaan kuten tuotot ja volatilitteetti. (Haavisto 2015.) Mitä suurempi Sharpen-luku on, sitä paremmin sijoitus on tuottanut suhteessa sijoituksen riskiin (Pörssisäätiö).

$$\text{Sharpen-luku} = \frac{\text{sijoituksen tuotto (\%)} - \text{riskitön markkinakorko (\%)}}{\text{sijoituksen volatilitteetti (\%)}}$$

Markkinakorkona laskelmissa käytetään 12 kk euriboria tai viimeisen 12 kuukauden korkeinta talletuskorkoa. Tämän lisäksi valmiiksi laskettuja Sharpen-lukuja löytyy rahastojen rahastoesitteistä ja osakkeiden esitteistä. Ikävä kyllä nämä on usein laskettu pidemmälle ajalle ja heikon ennustettavuuden vuoksi yli vuoden Sharpen-luvut on varsin epävarmoja eikä niihin kannata kovin suuresti luottaa. (Haavisto, T 2015.)

2.9 Sijoittajaprofiili

Säästämisen ja sijoittamisen palveluita tarjottaessa on sekä säästäjän että palveluntarjoajan etu, että asiakkaan sijoittajaprofiili kartoitetaan perusteellisesti. Tämä on myös edellytys arvopaperimarkkinalaissa. Vain tarkan selvityksen perusteella voidaan arvioida, mitkä säästämisen ja sijoittamisen tuotteet säästäjälle sopivat. (Puttonen & Repo 2011, 63.)

Sijoittajaprofiili pyritään selvittämään sijoituspalveluita tarjottaessa. Sijoittajaprofiilin selvittämiseksi on asiakkaalta saatava tieto hänen taloudellisesta tilanteestaan, sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteita koskevat tiedot. Sijoitustavoitteen lisäksi on tärkeää ottaa selvää, mikä asiakkaan riskinsietokyky on. Jos asiakas haluaa korkean tuoton, mutta ei kestä riskiä, ei hänelle voi tarjota korkean tuotto-odotuksen tuotteita, sillä näissä on myös korkea riski. On myös tärkeää tietää, onko hänellä tarpeellinen tieto tuotteista, joita ollaan tarjoamassa. (Puttonen & Repo 2011, 294.)

Olen jakanut sijoittajaprofiilit neljään eri malliin. Tässä apuna olen käyttänyt työpaikkani sisäisiä verkkosivuja. Lisäksi olen saanut apua kollegoiltani.

Ensimmäinen sijoitusprofiili on nimeltään Maltillinen. Maltillisen riskinsietokyky on matalahko. Hän on asettanut sijoituksilleen maltillisen tuotto-odotuksen ja haluaa pääomansa kehittyvän ilman, että sijoituksien arvo vaihtelee voimakkaasti. Maltillinen hyväksyy kuitenkin mahdollisuuden sijoitusten arvon laskuun lyhyemmällä aikavälillä, jotta hänen sijoituksiensa arvo voi pitkällä aikavälillä kasvaa. (Nordea c.)

Toinen sijoitusprofiili on nimeltään Tasapainoinen. Tasapainoisen riskinsietokyky on keskimääräinen. Hän on asettanut sijoituksilleen melko korkean tuotto-odotuksen. Hän sietää sijoitustensa kohtuullista arvon heilahtelua niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. (Nordea c.)

Kolmas sijoitusprofiili on nimeltään Tuottohakuinen. Tuottohakuisen riskinsietokyky on korkea. Hän haluaa saavuttaa korkean tuoton sekä sietää salkkunsa arvon heilahtelua niin lyhyellä kuin pitkälläkin aika välillä. (Nordea c.)

Neljäs sijoitusprofiili on nimeltään Erittäin tuottohakuinen. Hänen riskinsietokykynsä on erittäin korkea ja kaikista tärkein tavoite on mahdollisimman korkea tuotto. Hän on varautunut pitkään sijoitusaikaan. Erittäin tuottohakuinen sietää suuriakin salkun arvon heilahtelua ja on valmis hyväksymään myös sen, että salkku tuottaa negatiivisesti jopa pidemmänkin aikaa. (Nordea c.)

3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen pääkysymys on:

Mikä on pankissa työskentelevän henkilön sijoittajaprofiili?

Tutkimuksen alaongelmia ovat:

Kuinka paljon työntekijöillä on mahdollista säästää kuukausittain?

Kuinka pitkälle ajalle heillä on mahdollista säästää?

Millainen riskinsietokyky heillä on?

Millainen on heidän tuottotavoitteensa?

3.1 Kvantitatiivinen tutkimusote

Tutkimuksessani käytin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusotetta. Tutkimuksessani ilmiö oli jo tiedossa, joten ei tarvinnut etsiä vastausta kysymykseen: ”Mistä tässä on kyse?”, joka on kvalitatiivisen tutkimusotteen perusta. Tästä syystä siis valitsin kvantitatiivisen tutkimusotteen. Perusteluna tähän voidaan käyttää myös sitä, että tutkimukseni tavoite on yleistää. (Kananen 2019, 25-26.)

Tutkimuksessani selvitin keskimääräisen pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiilin henkilökohtaisilla ja mahdollisimman tarkkoilla kysymyksillä. Tästä syystä oli hyvä saada mahdollisimman laaja otos. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tämä ei olisi ollut mahdollista. Tutkimuksessani muutenkin oli tärkeää saada mediaani laskettua, joten tämä onnistui vain numeerisilla vastauksilla.

Toteutin tutkimukseni kyselytutkimuksena, mikä on yleisin tapa toteuttaa määrällinen tutkimus. Kyselyssä kysyttiin samat kysymyksen jokaiselta osallistujalta. Tämän tutkimuksen toteuttaminen kyselynä oli sopiva, sillä tavoitteenani oli saada mahdollisimman paljon vastaajia pankissa toimihenkilönä työskentelevistä. (Kananen 2019, 80-81.)

Tutkimukseni ei sisältänyt ollenkaan avoimia kysymyksiä. Jokaisessa kysymyksessä oli valmiina vaihtoehdot, joista valita. Tämä mahdollisti helpomman ja nopeamman vastaamisen, sillä kyselyyn vastaamisen piti olla mahdollista töiden välissä.

3.2 Kyselylomakkeen rakentaminen

Kysymykset 1-3 olivat mahdollista ikään ja työkokemukseen jakoa varten, jota voi hyödyntää mahdollisessa jatkotutkimuksessa. Kysymyksellä 1 pyritään jakamaan vastaajat nuorempiin ja vanhempiin henkilöihin. Kysymyksellä 2 on tarkoitus jakaa vastaajat työkokemuksen mukaan. Kysymys 3 taas jakaa ihmiset perhetilanteen mukaan ryhmiin. Tämä

tieto on tärkeä taloudellisen tilanteen arvioimisessa. Sinkulla eli yksinelävällä menot ovat yleensä pienemmät kuin perheellisellä.

Kysymykset 4-8 koskivat taloudellista taustaa. Näiden kysymysten avulla pyrin keräämään tietoa siitä, kuinka paljon vastaajat ansaitsevat kuukausitasolla nettona ja kuinka paljon tästä jää heille käteen kuukaudessa kaikkien menojen jälkeen. Lisäksi näillä kysymyksillä selvitettiin, kuinka paljon vastaajilla on varoja tilillä sekä sijoituksia. Tämän lisäksi selvitettiin, kuinka paljon vastaajilla on velkaa.

Kysymykset 9-16 koskivat riskinsietokykyä ja tuottotavoitetta. Näiden kysymysten tarkoituksena oli kartoittaa vastaajien riskinsietokykyä. Sijoittajaprofiilin selvittämisessä riskinsietokyvyn selvittäminen on tärkeimpiä asioita. Tuottotavoitteen selvittäminen on myöskin tärkeää, jotta saadaan selville, minkälaista tuottoa sijoittaja haluaa.

3.3 Tutkimuksen toteutus

Toteutin tutkimukseni internetkyselynä. Kyselyni toteutin Webropol-kyselyjärjestelmän avulla. Kohderyhmänäni oli pankin työntekijät, joten heillä on työssään käytössä tietokoneet ja internet, minkä vuoksi oli luonnollista toteuttaa kysely internetissä.

Linkin kyselyyn jaoin sisäisen sähköpostin kautta. Tämä mahdollisti sen, etteivät ulkopuoliset päässeet osallistumaan. Linkki kyselyyn lähetettiin 70 pankissa X Uudenmaan alueella työskentelevälle pankin toimihenkilölle, joista 35 henkilöä vastasi kyselyyn.

Tutkimusaineiston käsittelyä varten siirsin saadut tulokset Webropol-kyselyjärjestelmästä suoraan Microsoft Exceliin. Excel mahdollisti siirron niin, että jokaiselle kysymyksellä luotiin oma välilehti. Oma osaaminen Excelin kanssa on sen verran vahva, että uskoin sillä saavuttavani tarvittavat toimenpiteet aineistonkäsittelyssä paljon varmemmin kuin käyttämällä esimerkiksi IBM SPSS-ohjelmistoa. Excelissä muodostui myös joka kysymyksestä valmiiksi taulukot, joissa näkyi eri vaihtoehtojen vastausprosenttimäärä.

Lisäksi siirsin saadut tulokset myös IBM SPSS-ohjelmistoon, jossa mediaanien saaminen tuloksista onnistui kätevämmän kuin Excelissä. Koska kysymykset eivät olleet avoimia vaan valmiita vastausvaihtoehtoja, ei keskiarvojen laskeminen olisi ollut mahdollista. Mediaani on muutenkin tutkimuksessani parempi, koska se ei ota liikaa painoa suuremmista luvuista, kuten keskiarvo tekisi.

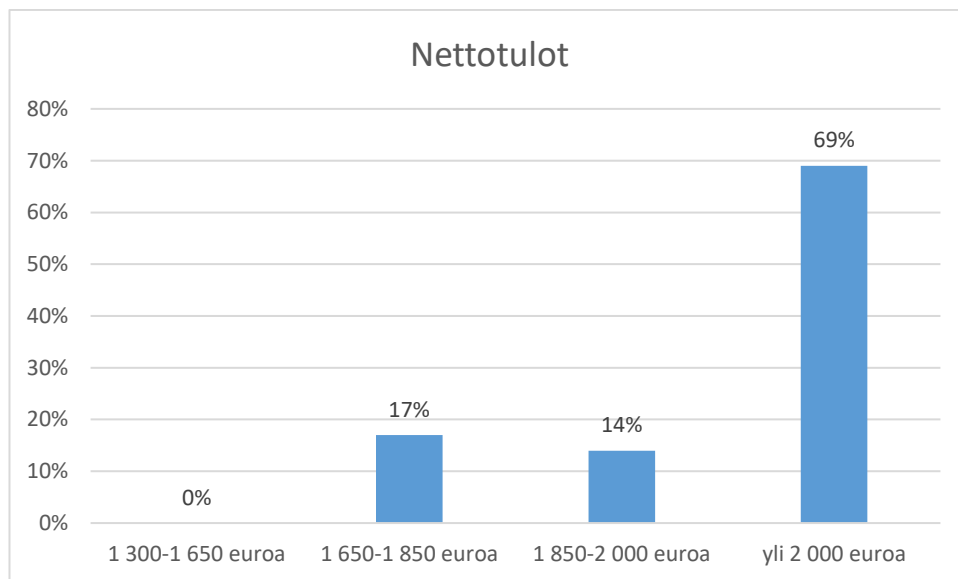
4 Tulokset

Toteutin tutkimuksen lokakuussa 2019. Tutkimukseeni osallistui 35 pankissa työskentelevää henkilöä. Näistä vastaajista 26 prosenttia oli 18-29-vuotiaita. Loput 74 prosenttia vastaajista oli yli 30-vuotiaita.

Tutkimuksessa kysyin myös työkokemusta finanssialalla. Selvästi suurin osa eli 54 prosenttia vastaajista on työskennellyt finanssialalla yli 10 vuotta. Jaetulla kakkossijalla ovat 5-10 vuotta ja 2-5 vuotta alalla työskennelleet. Kumpaankin ryhmään sijoittui 17 prosenttia vastaajista. Vähemmistö vastaajista eli 12 prosenttia on työskennellyt alalla alle 2 vuotta.

Vastaajista selkeä enemmistö oli naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa. Näiden vastaajien osuus kaikista oli jopa 51 prosenttia eli yli puolet kaikista vastaajista. Avoliitossa ja sinkkuna elävät jakautuivat tasaisemmin 23 prosentin ollessa sinkkuja ja 26 prosentin ollessa avoliitossa. Sinkkuihin lukeutuivat myös seurustelevat, jotka eivät vielä asu yhdessä, sillä näillä pareilla ei yleensä ole yhteisiä kulueria.

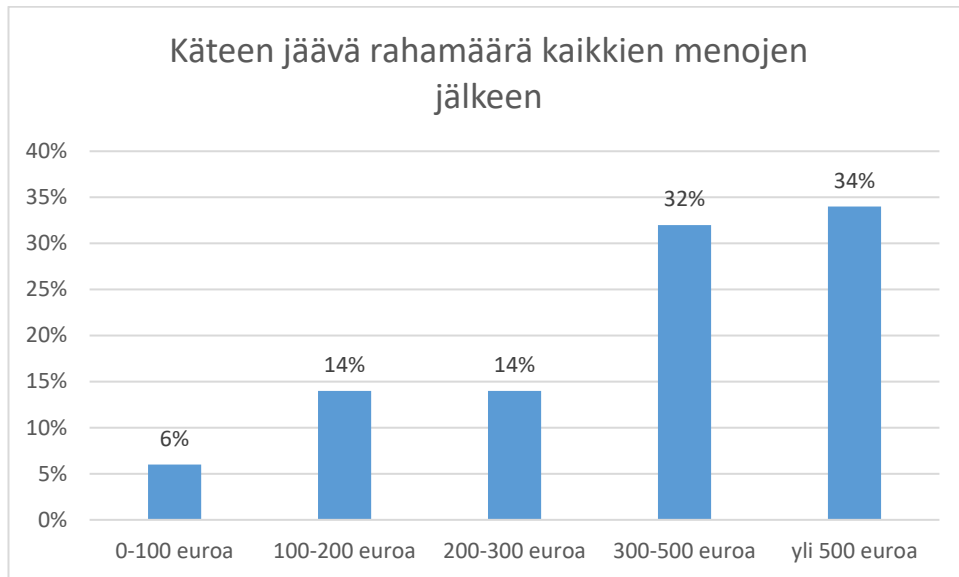
4.1 Taloudellinen tausta

Kuvio 1. Nettotulot

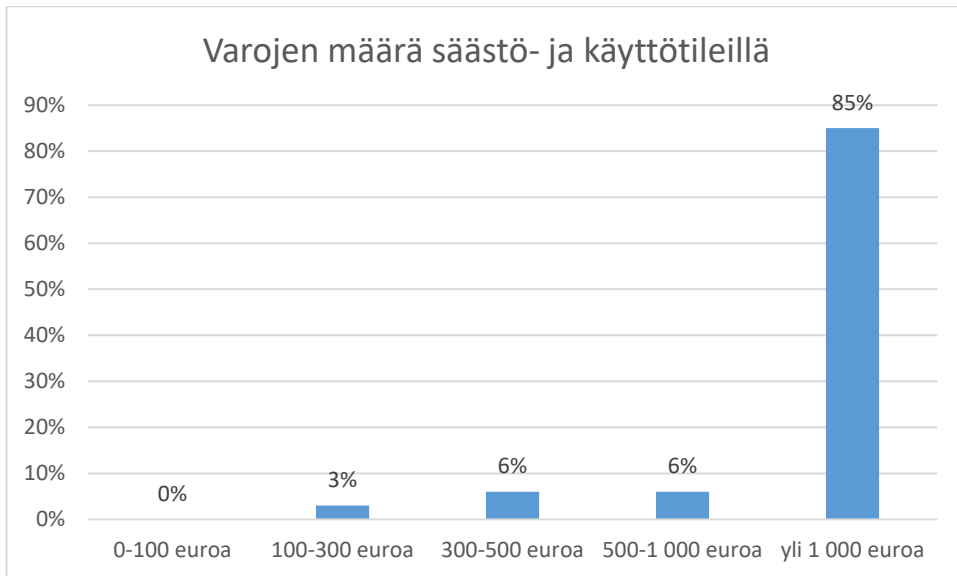
Kohderyhmäni tutkimuksessa oli pankin X Uudenmaan alueen konttorilla työskentelevät palveluneuvojat, rahoitusneuvojat ja sijoitusneuvojat, jotta palkkatasoerot eivät olisi liian isot. Kysymys 4 koski vastaajien nettotuloja kuukaudessa. Tässä kysymyksessä selkeästi suosituin vastausvaihtoehto oli yli 2000 euroa, jonka vastasi 69 prosenttia vastaajista.

Toiseksi yleisin vaihtoehto oli 1650-1850 euroa, jonka valitsi vaihtoehtokseen 17 prosenttia vastaajista. Kolmantena tuli vaihtoehto 1850-2000 euroa, jonka ilmoitti 14 prosenttia vastaajista. Yksikään vastaaja ei ansainnut alle 1650 euroa kuukaudessa.

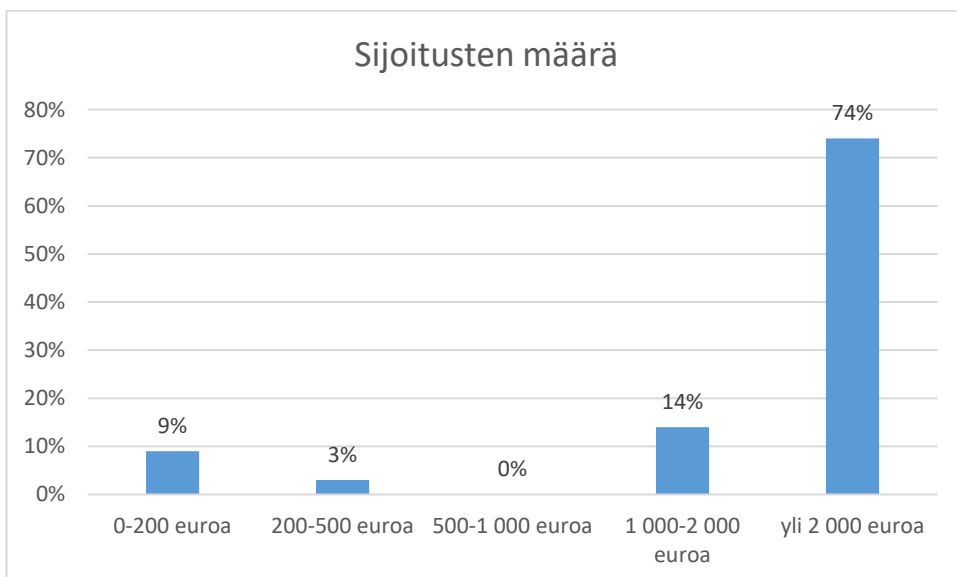
Kuvio 2. Käteen jäävä rahamäärä kaikkien menojen jälkeen

Kysyttäessä kuinka paljon jää käteen rahaa kuukaudessa kaikkien menojen jälkeen, mukaan lukien lapsista aiheutuvat menot, jakautuivat vastaukset huomattavasti laajemmin kuin edellisissä kysymyksissä. Eniten vastauksia sai vaihtoehto yli 500 euroa, jonka vastasi 34 prosenttia eli vähän yli kolmannes vastaajista. Toisena tuli melkein samalla vastaajamäärällä 300-500 euroa, jonka omakseen valitsi 32 prosenttia eli vähän alle kolmannes vastaajista. 14 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heille käteen jää 200-300 euroa, kuten myös sama määrä vastasi, että heillä vastaava summa on 100-200 euroa. Vain 6 prosenttia vastaajista vastasi heille jäävän käteen vain alle 100 euroa.

Kuvio 3. Varojen määrä säästö- ja käyttötileillä

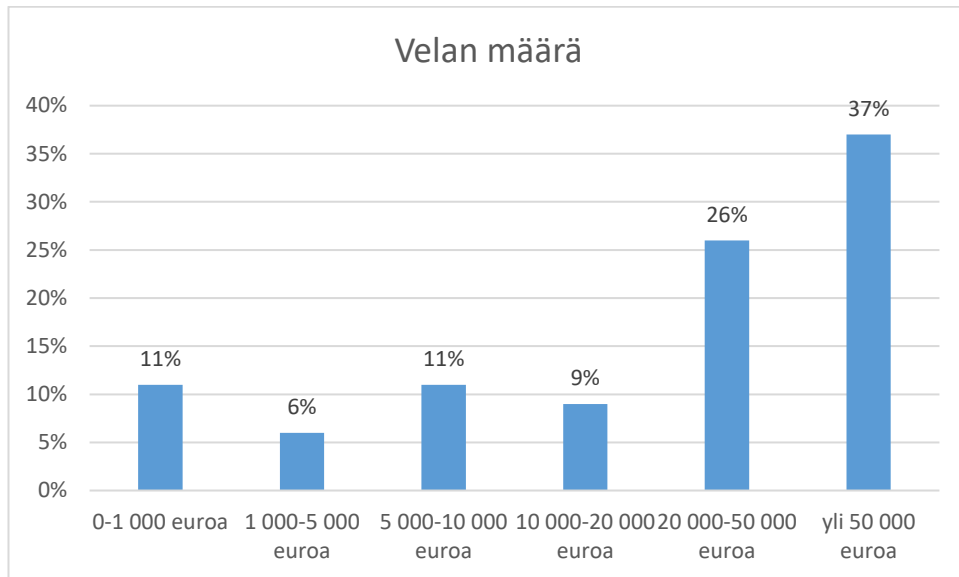
Varojen määrä käyttö- ja säästötileillä oli melkein kaikilla vastaajilla eli 85 prosentilla yli 1000 euroa. Lopuista vastaajista kuudella prosentilla oli tilivaroja 500-1000 euroa. Myöskin kuudella prosentilla oli varoja säästö- ja käyttötileillä 300-500 euroa. Vain kolmella prosentilla oli varoja 100-300 euroa. Yksikään vastaaja ei valinnut vaihtoehtoa 0-100 euroa.

Kuvio 4. Sijoitusten määrä

Melkein sama tilanne on kysymyksessä 7, jossa kysyttiin asiakkaiden sijoitusten määrästä. 74 prosenttia eli noin kolme neljästä vastasi omistavansa sijoituksia yli 2000 euron edestä. Neljällätoista prosentilla vastaajista oli sijoituksia 1000-2000 euron edestä. Yhdek-

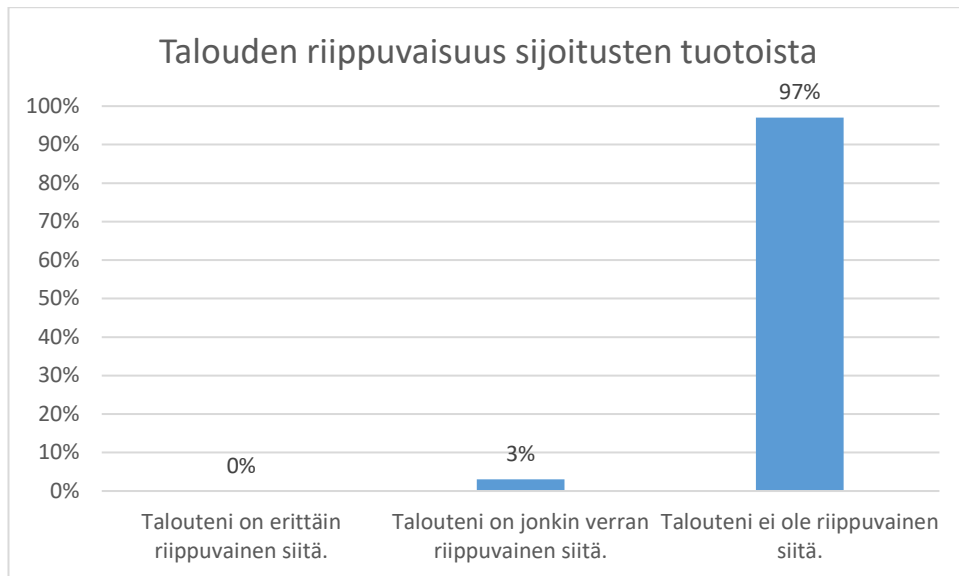
sällä prosentilla vastaajista oli sijoituksia 0-200 euron edestä. Vain kolme prosenttia vastasi omistavansa 200-500 euron edestä sijoituksia. Yksikään vastaaja ei valinnut vaihtoehtoa 500-1000 euroa.

Kuvio 5. Velan määrä

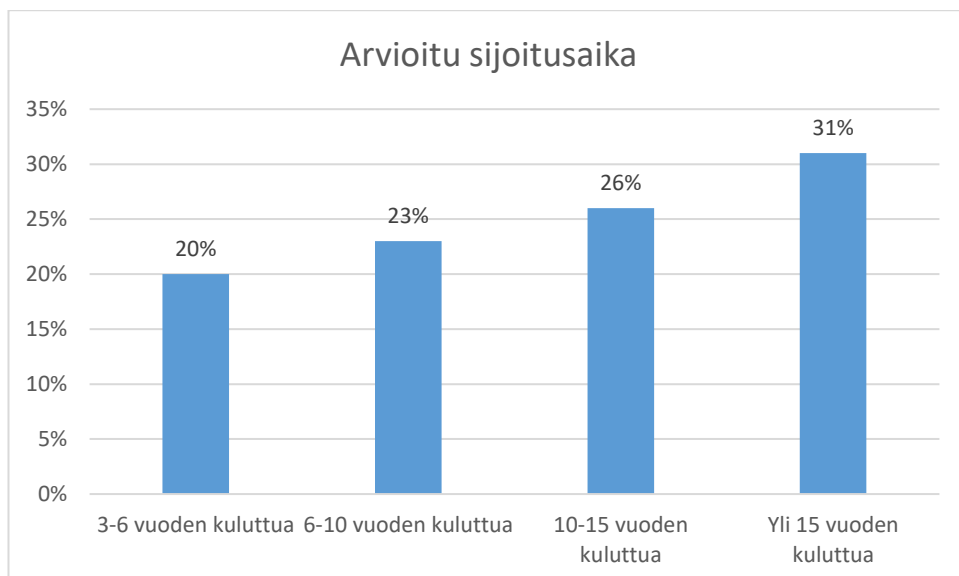
Velan määrän vastaukset jakoutuivat tasaisemmin kuin aiempien kysymyksiä vastaukset. Enemmistöllä eli 37 prosentilla oli velkaa yli 50 000 euroa. Noin neljänneksellä (26 prosentilla) vastaajista oli velkaa 20 000-50 000 euroa. 11 prosenttia vastaajista vastasi velkansa määrän olevan 5 000-10 000 euroa, sekä myöskin toiset 11 prosenttia vastasi määrän olevan 0-1 000 euroa. Yhdeksällä prosentilla vastaajista oli velkaa 10 000-20 000 euroa ja kuudella prosentilla 1 000-5 000 euroa.

4.2 Riskinsietokyky ja tuottotavoite

Kuvio 6. Talouden riippuvaisuus sijoitusten tuotoista

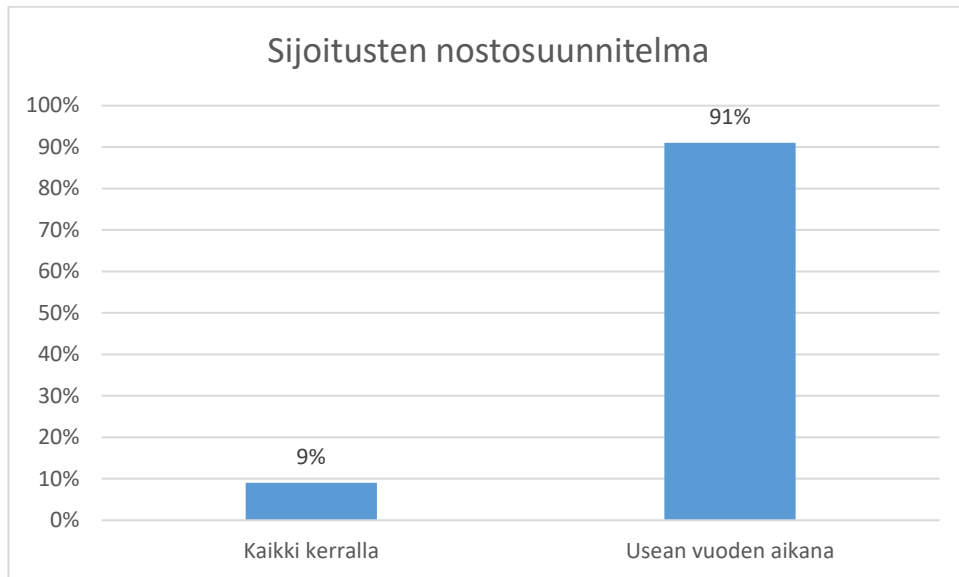
Kysyttäessä talouden riippuvaisuutta sijoitusten tuotoista jakoutuivat vastaukset varsin yksimielisesti. 97 prosenttia koki, ettei heidän taloutensa ole ollenkaan riippuvainen sijoitusten tuotoista. Kolme prosenttia eli yksi vastaaja koki taloutensa olevan jonkin verran riippuvainen sijoitustensa tuotosta. Yksikään vastaaja ei kokenut taloutensa olevan erittäin riippuvainen sijoitusten tuotoista.

Kuvio 7. Arvioitu sijoitusaika

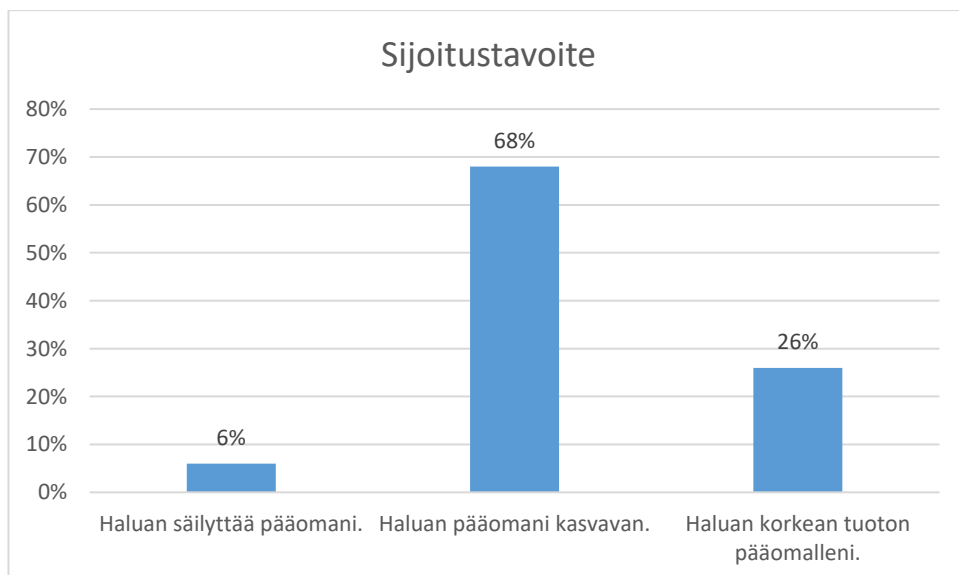
Vastaajien arvioima aika, jolloin he tarvitsevat sijoitetut varansa takaisin, jakautui varsin tasaisesti vastausvaihtoehtojen kesken. Vähän alle kolmannes eli 31 prosenttia arvioi tarvitsevänsa sijoitetut varansa yli 15 vuoden kuluttua. Toiseksi suosituin vastausvaihtoehto

oli 10-15 vuoden kuluttua, jonka ilmoitti 26 prosenttia vastaajista. 23 prosenttia vastaajista arvioi tarvitsevansa sijoitetut varansa 6-10 vuoden kuluttua ja 20 prosenttia 3-6 vuoden kuluttua.

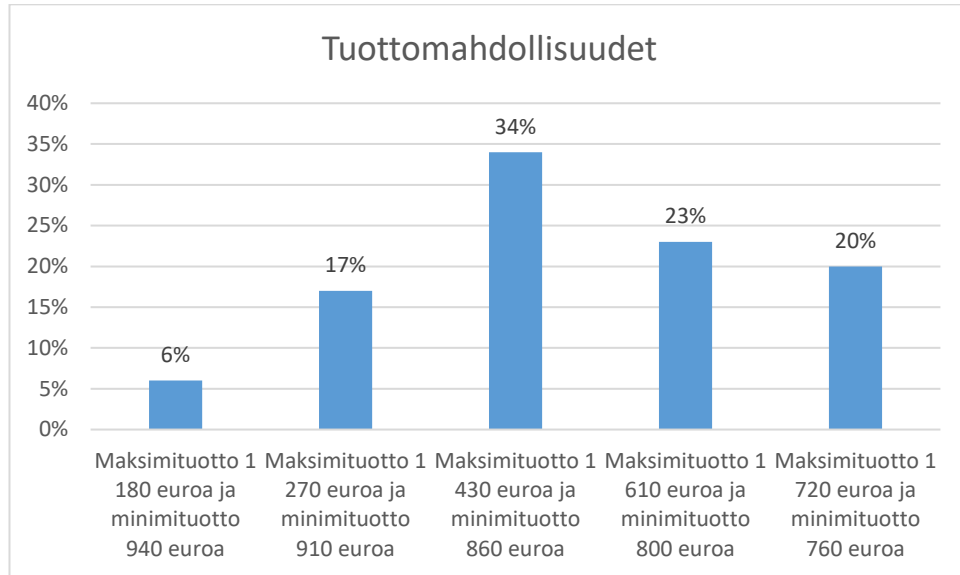
Kuvio 8. Sijoitusten nostosuunnitelma

Kysymyksessä 11 oli vain kaksi vastausvaihtoehtoa. Vastaukset tässä jakoutuivat varsin yksimielisesti. 91 prosenttia vastaajista vastasi aikovansa nostaa sijoituksista kertyneet varat usean vuoden aikana. Vain 9 prosenttia vastaajista ilmoitti aikovansa nostaa kaikki sijoituksista kertyneet varat kerralla.

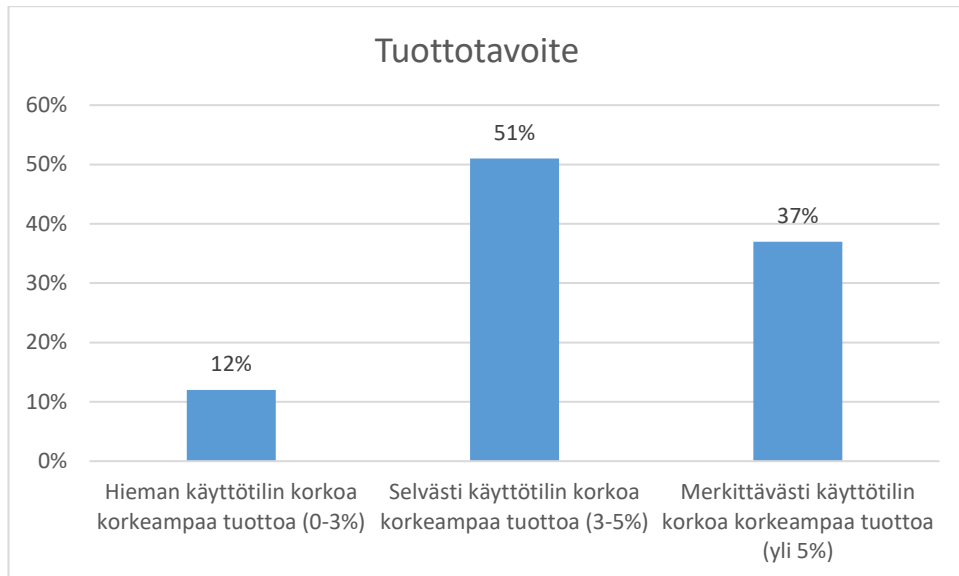
Kuvio 9. Sijoitustavoite

Selkeä enemmistö eli 68 prosenttia vastasi haluavansa pääomansa kasvavan, kun kysyttiin heidän sijoittamisensa tavoitetta. 26 prosenttia vastaajista haluaa sijoittamalleen pääomalle korkean tuoton. Vain kuusi prosenttia vastaajista vastasi sijoittamisensa tavoitteena olevan sijoitetun pääoman säilyminen.

Kuvio 10. Tuottomahdollisuudet

Kysymyksessä 13, joka käsitteli eri skenaarioita maksimi- ja minimituoton suhteen, jakautui vastaukset aika tasaisesti eri vaihtoehtojen välillä. Noin kolmasosa vastaajista koki heille sopivimmaksi vaihtoehdoksi ratkaisun, jossa 1 000 euron sijoitus voisi tuottaa 1 430 euroa tai jäädä jonkin verran tappiolle tuottaen vain 860 euroa. 23 prosenttia koki omakseen vaihtoehdon, jossa sijoitus tuottaisi parhaimmillaan 1 610 euroa tai pahimmassa tapauksessa jäisi tappiolle ja tuottaisi vain 800 euroa. 20 prosenttia vastaajista olisi valmiita korkeimpaan mahdolliseen riskiin kysymyksessä ja valitsi vaihtoehdon, jossa sijoitus tuottaisi parhaimmillaan 1 720 euroa ja voisi pahimmillaan jäädä tappiolle huomattavasti ja tuottaisi ainoastaan 760 euroa. Vajaa viidennes (17%) vastaajista olisi tyytyväinen parhaimmillaan 1 270 euron tuottoon, jolloin pahimmassa tapauksessa sijoitus olisi vähän tappiolla ja tuottaisi 910 euroa. Vain kuusi prosenttia koki omakseen vähäriskisimmän vaihtoehdon, jossa maksimituotto olisi 1 180 euroa ja minimituotto 940 euroa.

Kuvio 11. Tuottotavoite

Tuottotavoitteen suhteen puolet vastaajista haluaa sijoituksilleen selvästi käyttötilin korkoa korkeampaa tuottoa, joka on kolmesta viiteen prosenttia vuodessa. Hieman yli kolmannes eli 37 prosenttia vastaajista haluaa sijoituksilleen merkittävästi käyttötilin korkoa korkeampaa tuottoa eli yli 5 prosenttia vuodessa. Vain 12 prosenttia tyytyy hieman käyttötilin korkoa korkeampaan tuottoon eli 0-3 prosenttiin vuodessa.

Kysyttäessä vastaajilta mikä kolmesta riskiin ja tuottoon liittyvästä väittämästä kuvaa heitä eniten, koki selkeä enemmistö olevansa valmis hyväksymään jonkin verran riskiä saavuttaakseen säästöilleen parempaa tuottoa. 31 prosentti vastasi tavoittelevansa mahdollisimman korkeaa tuottoa ja näin ollen olevansa valmis hyväksymään korkean riskitason. Vain 12 prosenttia koki riskin rajoittamisen olevan tärkeintä ja tämän takia hyväksyy matalamman tuoton.

Kysymyksessä 16 kysyttiin vastaajilta, mitä he tekisivät, jos sijoitusten arvo laskisi huomattavasti, esimerkiksi 10 prosenttia vuodessa. 66 prosenttia vastaajista odottaisi rauhassa, koska uskovat säästöjensä kasvavan vielä ajan myötä. 26 prosenttia vastaajista harkitsisi sijoittavansa lisää ja kahdeksan prosenttia kysyisi neuvoa pankista, perheeltään tai joltakulta muulta luotettavalta henkilöltä tai taholta.

5 Pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili

Edellisessä kappaleessa kerrottiin vain kyselyn tulokset. Tässä kappaleessa nämä tulokset on tarkoituksenaan muuttaa mediaanin tai selvästi suosituimman vaihtoehdon valinnalla vain yhdeksi yleistetyksi valinnaksi. Näin on tarkoituksena saada suunnilleen keskiverto pankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili selville. Koska kaikki vastaukset eivät ole numeraaleja, ei keskiarvojen laskeminen kuitenkaan onnistu.

Keskivertopankkitoimihenkilö on selkeästi naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa. Lähtään keskivertopankkitoimihenkilö on yli 30-vuotias ja hän on työskennellyt rahoitus-alalla yli 10 vuotta. Tästä voitaisiin päätellä pankin konttorihenkilökunnan pääsääntöisesti olevan kokeneempaa muutamia aivan uusia työntekijöitä lukuun ottamatta.

Keskivertopankkitoimihenkilön nettotulot ovat yli 2 000 euroa, joista hänelle jää käteen kuukausittain kaikkien menojen jälkeen noin 300-500 euroa. Säästö- ja käyttötileillä hänellä on varoja ainakin 1 000 euroa eli jonkinlainen puskuri löytyy lähes joka pankkitoimihenkilöltä. Tämän lisäksi sijoituksia on jokaisella yli 2 000 euron edestä. Vastapainona varallisuudelle on keskivertotoimihenkilöllä velkaa noin 20 000-50 000 euroa.

Sijoitusten tuotoista ei keskivertopankkitoimihenkilön talous kuitenkaan ole riippuvainen. Hän arvioi tarvitsevansa sijoittamansa varat suunnilleen 10-15 vuoden päästä ja aikoo tehdä näiden varojen noston usean vuoden aikana. Sijoitustavoitteena hänellä on pääoman kasvaminen.

Jos keskivertopankkitoimihenkilö sijoittaisi tänään 1 000 euroa kolmeksi vuodeksi, olisi hänelle paras tulema joko 1 430:n euron maksimituotto tai 860:n euron minimituotto. Tuottotavoitteena hänellä on selvästi käyttötilin korkoa korkeampi tuotto eli 3-5 prosenttia. Hän on valmis hyväksymään jonkin verran riskiä, jotta voi saavuttaa säästöilleen parempaa tuottoa. Jos hänen sijoituksiensa arvo laskisi huomasti, hän odottaisi rauhassa, sillä hän uskoisi säästöjensä kasvavan kuitenkin ajan myötä.

Näiden valintojen perusteella voidaan sanoa, että keskivertopankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili on Tasapainoinen. Tämä siksi, että hänellä tuottotavoite on selkeästi käyttötilin korkoa korkeampi ja riskinsietokykyäkin löytyy. Tämän lisäksi hänen taloutensa ei ole riippuvainen sijoitusten tuotoista, vaan on vakavarainen. Tuottohakuinen-sijoitusprofiilin tarkempi selitys seuraavassa alaluvussa.

6 Pohdinta

Tavoitteenani opinnäytetyössäni oli saada selville keskivertopankkitoimihenkilön sijoittajaprofiili. Työssäni tarkoituksena oli kyselytutkimusta hyödyntäen selvittää, millaiset ovat pankkitoimihenkilön henkilötausta, taloudellinen tausta, riskinsietokyky ja tuottotavoite. Päättökysymykseni eli tutkimusongelmani oli ”Mikä on pankissa työskentelevän henkilön sijoittajaprofiili?”. Tähän kysymykseen mielestäni onnistuin tutkimuksessani vastaamaan hyvin. Sijoittajana keskiverto pankkitoimihenkilö sietää keskimääräistä riskiä ja on asettanut melko korkean tuotto-odotuksen. Hän kestää myös arvonheilahteluja niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.

Onnistuin myös saamaan alatutkimuskysymyksiin vastaukset. Nämä alatutkimuskysymykset täydensivät päätökyskysymystä. Kysymykseen ”Kuinka paljon työntekijöillä on mahdollista säästää kuukausittain?” vastaukseksi saatiin noin 300-500 euroa ja kysymykseen ”Kuinka pitkälle ajalle heillä on mahdollista säästää?” vastaukseksi saatiin 10-15 vuotta.

Tutkimukseni keskivertopankkitoimihenkilön salkussa voisi hyvinkin olla jopa 50 prosentin osakepaino. Loput varat olisivat sijoitettuna 30 prosenttia pitkän koron rahastoihin ja 20 prosenttia lyhyen koron rahastoihin. Näin riski olisi aika lailla hajautettu sijoittajaprofiilin mukaisesti ja tuottotavoitekin olisi kohdallaan. Totta kai säästötileillä pitäisi olla puskurivaroja pahan päivän varalle.

Yhdistelmärahastona suosittelisin Nordean Säästö 50 Tuotto-yhdistelmärahastoa. Kyseinen rahasto sisältää keskimääräisen riskin (4/7). Tällä hetkellä kyseisen rahaston osakepaino on 49,42 prosenttia ja paino korkosijoituksissa on 46,33 prosenttia. Loput 4,25 prosenttia on käteisvaroina. Rahasto sijoittaa varansa eri puolille maailmaa. Pääpaino on kuitenkin 55,25 prosentilla Yhdysvalloissa. Yhden vuoden Sharpen-luku rahastolla on 1,38 eli rahasto on tuottanut riskiin nähden suhteellisen hyvin. (Nordea b)

Kyselytutkimuksessani sain hyvin vastaajia huomioon ottaen, että kohderyhmä tutkimuksessani oli osin varsin kiireisissä työtehtävissä. Kyselylomaketta tehdessä olisi voinut numeraaliset vastaukset jättää avoimiksi kysymyksiksi valmiiden vastausvaihtoehtojen sijaan. Tämä olisi parantanut hieman tutkimuksen laatua. Kuitenkin tutkimusongelma saatiin ratkaistua, sillä sijoittajaprofiilin tärkeimmät osat eli riskiprofiili ja tuottotavoite eivät käsittele sijoittajan varallisuutta. Nämä ovat kuitenkin yleinen selvitetävä tekijä sijoittajaprofiilia selvittäessä.

Tämän tutkimuksen tuloksia voisi hyödyntää esimerkiksi henkilökuntapankeissa työskentelevät sijoitusneuvojat. Moni muukin pankkitoimihenkilö itseni lisäksi saattaa joskus miettiä, millainen työkavereiden sijoittajaprofiili olisi. Idean tähän työhöni sainkin töissä entseltä kollegaltani.

Tutkimuksestani saisi hyviä jatkotutkimuksia esimerkiksi tutkimalla nuorten ja vanhempien työntekijöiden sijoittajaprofiilien eroa. Lisäksi voisi jakaa kohderyhmän myös sukupuolen tai työkokemuksen mukaan. Säästämisen- ja sijoittamiskäyttäytymisen eroja voisi tutkia myös sijoittamisen parissa työskentelevien ja muiden työntekijöiden välillä.

Säästämisen ja sijoittamisen saralla voisi myös tutkia nuorten eli 15-18 vuotiaiden suhtautumista asiaan. Tämä olisi varsin ajankohtainen aihe, sillä mediassa on nykyään usein puhetta nuorten talouslukutaitojen heikkoudesta.

6.1 Luotettavuus

Tutkimuksen validiutta tarkastellessa voidaan todeta, että tutkimus on validi, sillä sen tutkimusongelmaan eli päätutkimuskysymykseen sekä alatutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset. Tutkimuksen validiuden puolesta puhuu myös se, että vastaajat ovat kaikki pankissa X työskenteleviä, eivätkä kohderyhmän ulkopuoliset ole päässeet vaikuttamaan tuloksiin. (Hiltunen 2009.)

Tutkimuksen luotettavuutta eli reliabiliteettia tarkastellessa voidaan todeta, että tutkimus on luotettava. Otoksen ja perusjoukon ikä- ja työkokemusjakaumat vastaavat toisiaan. Tutkimuksessa esitetyt lopulliset tulokset olivat tilastollisesti varsin merkittäviä, jonka takia tutkimuksessa saadut tulokset voidaan yleistää kaikkiin pankin X konttoreissa työskenteleviin toimihenkilöihin. (Hiltunen 2009.)

Kyselylomakkeessa esitetyt kysymykset ovat muodoltaan selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Kysymykset tulivat aihe kerrallaan. Aluksi kyseltiin tietoja vastaajan taustoista, jonka jälkeen kyseltiin taloudellisista taustoista. Viimeisenä siirryttiin riskiin ja tuottoon liittyviin kysymyksiin. Kyselylomakkeen kysymyksen koskivat pankkialaa, joka on kohderyhmälle tuttu. Näin ollen voidaan olettaa, että vastaajat ymmärsivät kysymykset, joihin vastasivat.

Lähteitä olen tutkimuksessani käyttänyt monipuolisesti. Olen hyödyntänyt lähteinä verkkosivuja, painettuja kirjoja sekä verkossa julkaistuja kirjallisia teoksia, kuten pörssisäätiön oppaat. Lähteet ovat suurimmaksi osaksi alle viisi vuotta vanhoja. Vain yksi painettu kirja on yli viisi vuotta vanha ja sekin on julkaistu vuonna 2011. Tämän perusteella sanoisin, että lähteet ovat luotettavia eikä niiden valintaan ole vaikuttaneet omat mielipiteeni.

6.2 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyötä olen opintojen alusta asti pitänyt isona mörkönä, jota en todellakaan odottanut. Aiheen miettimisen aloitin keväällä 2019, mutta ne löytänyt sopivaa aihetta itselleni. Aloitin samaa aikaa myös työt pankissa, joten ajatukseni olivat keskittyneet enemmän töissä käymiseen.

Syksyllä 2019 kuitenkin sain idean kirjoittaa tästä aiheesta. Idea tuli entiseltä kollegaltani, joka oli omassa opinnäytetyössään tutkinut pankin työntekijöiden sijoittamiskäyttäytymistä. Aloitin suunnittelun syyskuun loppupuolella. Samalla perehdyin aiheeseen liittyvään teoriaa teoriaan ja aloin kirjoittamaan teoriaosuutta. Säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvä aihe oli kiinnostava, sillä olen pääsääntöisesti opiskellut näitä asioita finanssi- ja talousasi-
antuntijan koulutusohjelmassa. Lisäksi olen kiinnostunut sijoittamisesta itsekin.

Opinnäytetyötä tehdessä ei ollut onneksi enää muita koulun kursseja suorittamatta, joten sain töiden ohessa kirjoitettua rauhassa iltaisin ja viikonloppuisin. Tietysti harrastukset vähän häiritsivät tutkimustyötä, mutta aikatauluttamalla päivät, jolloin kirjoittaa, onnistuin saattamaan tutkimustyöni loppuun. Itselleni sopivin tapa oli kirjoittaa viikonloppuisin ja parin iltana viikossa. Kirjastosta sain hyvin aineiston teoriaosuuden kirjoittamiseen ja tämän lisäksi sijoittamisesta ja säästämisestä löytyy paljon tietoa myös internetistä; Finanssialaa opiskelleena osaan valita netistä luotettavat lähteet.

Kyselytutkimukseni ajoittui parille viikolle lokakuussa. Kysymyslomakkeen muodostamisessa sain apua kollegoilta. Onnistuin mielestäni muutamaa puutetta lukuun ottamatta muodostamaan varsin hyvin kyselylomakkeen. Yhtään palautetta ei ole tullut, että olisi yksikään kysymys ollut vaikea ymmärtää.

Tukena ja apuna opinnäytetyötä tehdessä on myös ollut samassa pisteessä ollut tiivis luokkakavereista koostuva ryhmä. Tutkimuksen tekemisessä oma osaamiseni on kehittynyt hyvin paljon. Varsinkin määrällisen tutkimuksen laatimisen osalta. En ole mikään varsinainen kynäniekka, joten kirjoittaminen ei todellakaan ole ollut helppoa. Webropolia en ollut käyttänyt koskaan aiemmin, mutta Excel- ja IBM SPSS-ohjelmistot ovat tulleet tutuksi jo aiemmin koulun osalta. Tavoite opinnäytetyön valmistumiselle oli marraskuu 2019, ja tässä tavoitteessa onnistuin pysymään.

Peloista huolimatta, opinnäytetyötä oli varsin mukava tehdä. Aihealueena säästäminen ja sijoittaminen oli minusta mielenkiintoinen ja opin siitä jonkin verran myös uutta. On hyvä

aina välillä mennä pois omalta mukavuusalueelta, ja siinä tämä työ on välillä auttanut hyvin.

Lähteet

Haavisto, T. 28.6.2015. Sijoittajan riskit ja niiden hallinnan ABC. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2015/06/sijoittajan-riskit-ja-niiden-hallinnan-abc/> Luettu: 17.10.2019.

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Luettavissa: http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja_reliabiliteetti.pdf Luettu: 15.11.2019

Kananen, J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. JAMK. Jyväskylä.

Morningstar. 2019. Nordea Säästö 50. Luettavissa: <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04HOD> Luettu: 17.10.2019

Nasdaq. 2017. Opi osakkeet. Nasdaq Inc. Helsinki.

Nordea a. Ei päiväystä. ASP-laina. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/asuntolainat/asp-laina.html> Luettu 5.10.2019

Nordea b. Ei päiväystä. Rahastot Nyt. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/rahastot-nyt.html> Luettu 9.11.2019

Nordea c. Ei päiväystä. Sijoitusprofilointi. Intranet. Luettu: 15.11.2019

Pesonen, M. 2016. Sijoituspokkari. Säästäjästä sijoittajaksi. Docendo Oy. Jyväskylä.

Puttonen, V & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. WSOYpro Oy. Helsinki.

Pörssisäätiö. Ei päiväystä. Sharpen mittari. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/sharpen-mittari/> Luettu: 18.10.2019.

Pörssisäätiö. 8.8.2014. Sijoittaminen – opas utelaille. Verkkojulkaisu. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/08/sijoitusopas_2014_fin_fin_low1.pdf Luettu 3.10.2019

Pörssisäätiö. 30.4.2015. Sijoitusrahasto-opas. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf Luettu: 16.10.2019

Pörssisäätiö. 18.4.2019. Sijoittajan vero-opas. Verkkojulkaisu. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/05/vero_opas_2019_172x250_fin_final_web.pdf Luettu 3.10.2019

RAKLI Ry. Ei päiväystä. Kiinteistösijoittaminen. Luettavissa: <https://www.rakli.fi/kiinteistosijoittaminen/kiinteistosijoittaminen.html> Luettu 5.10.2019

Sijoittaja.fi. Ei päiväystä. Osakesäästötili. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/osakesaastotili/> Luettu 6.10.2019

Sijoitustutkimus. 2019. Rahastoraportti syyskuu 2019. Luettavissa: https://www.sijoitustutkimus.fi/wp-content/uploads/2019/10/Rahastoraportti_201909.pdf Luettu: 17.10.2019

Taloussanomat. 18.10.2019a. Kone Oyj. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/porssi/osake/44729/>. Luettu: 18.10.2019.

Taloussanomat. 18.10.2019b. Metso Oyj. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/porssi/osake/194344/>. Luettu: 18.10.2019.

Valtiokonttori. Ei päiväystä. ASP-säästäminen ja ASP-laina. Luettavissa: <https://www.valtiokonttori.fi/palvelu/asp-saastaminen-ja-asp-laina/> Luettu: 5.10.2019

Verohallinto. 10.9.2019. Osakesäästötilin verotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/globalassets/tietoa-verohallinnosta/esitys--ja-opetusmateriaalit/esitysmateriaali_osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tilin-verotus.pdf Luettu 6.10.2019

Liite 1 – Kyselylomake

Kysymys 1 – Ikäsi?

- 18-29 vuotta
- 30 vuotta tai vanhempi

Kysymys 2 – Kuinka pitkä on työkokemuksesi finanssialalla?

- 0-2 vuotta
- 2-5 vuotta
- 5-10 vuotta
- yli 10 vuotta

Kysymys 3 – Millainen on perhetilanteesi?

- Sinkku
- Avoliitossa
- Naimisissa/Rekisteröidyssä parisuhteessa

Kysymys 4 – Kuinka suuret ovat nettotulosi?

- 1 300-1 650 euroa
- 1 650-1 850 euroa
- 1 850-2 000 euroa
- yli 2 000 euroa

Kysymys 5 – Kuinka paljon sinulle jää kuukausittain käytettäväksi kaikkien menojen jälkeen? (Jos lapsia huomioi myös heihin liittyvät kustannukset)

- 0-100 euroa
- 100-200 euroa
- 200-300 euroa
- 300-500 euroa
- yli 500 euroa

Kysymys 6 – Kuinka paljon sinulla on varoja käyttö- ja säästötileilläsi?

- 0-100 euroa
- 100-300 euroa
- 300-500 euroa
- 500-1 000 euroa
- yli 1 000 euroa

Kysymys 7 – Kuinka paljon sijoituksia sinulla on?

- 0-200 euroa
- 200-500 euroa
- 500-1 000 euroa
- 1 000-2 000 euroa
- yli 2 000 euroa

Kysymys 8 – Paljonko sinulla on velkaa?

- 0-1 000 euroa
- 1 000-5 000 euroa

- 5 000-10 000 euroa
- 10 000-20 000 euroa
- 20 000-50 000 euroa
- yli 50 000 euroa

Kysymys 9 – Kuinka riippuvainen taloutesi on sijoittamisesta ja sen odotetusta tuotosta?

- Talouteni on erittäin riippuvainen siitä
- Talouteni on jonkin verran riippuvainen siitä
- Talouteni ei ole riippuvainen siitä

Kysymys 10 – Milloin arvioit tarvitsevasi sijoittamasi varat?

- 3-6 vuoden kuluttua
- 6-10 vuoden kuluttua
- 10-15 vuoden kuluttua
- Yli 15 vuoden kuluttua

Kysymys 11 – Miten aiot nostaa kertyneet varat, kun suunniteltu säästöaikasi on päättynyt?

- Kaikki kerralla
- Usean vuoden aikana

Kysymys 12 – Mikä on sijoittamisesi tavoite?

- Haluan säilyttää pääomani.
- Haluan pääomani kasvavan.
- Haluan korkean tuoton pääomalleni.

Kysymys 13 – Jos sijoitat tänään 1000 euroa kolmeksi vuodeksi, mikä mahdollisista lopputuloksista sopisi sinulle?

- Maksimituotto 1180 euroa ja minimituotto 940 euroa
- Maksimituotto 1270 euroa ja minimituotto 910 euroa
- Maksimituotto 1430 euroa ja minimituotto 860 euroa
- Maksimituotto 1610 euroa ja minimituotto 800 euroa
- Maksimituotto 1720 euroa ja minimituotto 760 euroa

Kysymys 14 – Millaista vuotuista tuottoa odotat sijoituksillesi?

- Hieman käyttötilin korkoa korkeampaa tuottoa (0-3%)
- Selvästi käyttötilin korkoa korkeampaa tuottoa (3-5%)
- Merkittävästi käyttötilin korkoa korkeampaa tuottoa (yli 5%)

Kysymys 15 – Mikä seuraavista väittämistä kuvaa sinua parhaiten?

- Minulle tärkeintä on riskin rajoittaminen ja hyväksyn matalamman tuoton.
- Olen valmis hyväksymään jonkin verran riskiä, jotta voin saavuttaa säästöilleni parempaa tuottoa.
- Tavoittelen mahdollisimman korkeaa tuottoa säästöilleni ja olen täten myös valmis hyväksymään korkean riskitason.

Kysymys 16 – Jos sijoituksen arvo laskisi merkittävästi (esim. yli 10 prosenttia vuodessa):

- Kysyisin neuvoa pankistani, perheeltäni tai muulta luotettavalta henkilöltä.
- Harkitsisin sijoittavani lisää.
- Myisin kaikki tai osan sijoituksistani.
- Odottaisin rauhassa, sillä uskon että säästöni kasvavat ajan myötä.